

С. В. Качула,
д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2540-862X>
Р. М. Білуха,
магістр кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-3930-5828>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.22.64

ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

S. Kachula,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Finance,
Banking and Insurance, Dnipro State Agrarian and Economic University
R. Bilukha,
Master's student of the Department of Finance, Banking and Insurance,
Dnipro State Agrarian and Economic University

INCREASING THE PROFITABILITY OF THE INSURANCE COMPANY IN MODERN CONDITIONS

В статті розглянуто формування прибутковості страхових компаній в умовах війни. Визначені фактори впливу на прибутковість страхових компаній. Проаналізовано розвиток страхової галузі України, який відзначається значними труднощами через кризові події, такі як пандемія COVID-19 та військове вторгнення рф. Досліджено динаміку нерозподіленого прибутку страхових компаній за період 2018–2023 рр. та перші 6 місяців 2024 р. Встановлено, що цей прибуток накопичується на балансі компанії та сприяє зміцненню фінансової стійкості, дозволяючи знижувати ризики та покращувати здатність виконувати зобов'язання. Адаптація страхових компаній до нових умов, зокрема в умовах війни та економічної нестабільності, є ключовим фактором для їх стійкості та прибутковості. Встановлено, що для цього необхідно впроваджувати стратегії з оптимізації витрат, розробки нових страхових продуктів, використання інноваційних технологій та зниження операційних витрат.

The article examines the formation of profitability in insurance companies under wartime conditions. It is established that the profit of an insurance company depends on the ratio of income to expenses, particularly net earned insurance premiums, and that increasing profitability is an important factor in ensuring the viability of insurance companies in the context of economic instability. It is demonstrated that the profitability of an insurance company is determined by a combination of internal and external factors, the main ones being the collection of insurance premiums, effective risk management, investment income, and cost optimization. During wartime, a company's financial stability becomes vulnerable due to the increased number of claims and the reduced solvency of clients. The profitability of an insurance company depends on its ability to adapt to changing

conditions and maintain a balance between financial stability and risk coverage. The development of the insurance industry in Ukraine, marked by significant challenges due to crisis events such as the COVID-19 pandemic and the military invasion of the Russian Federation, is analyzed. It is established that, although the number of insurance companies has decreased, the assets of those remaining continue to grow, thanks to adaptation to crisis conditions and strengthened financial stability. The dynamics of retained earnings of insurance companies over the period from 2018 to 2023 and the first six months of 2024 are studied. It is found that these profits accumulate on the company's balance sheet, contributing to enhanced financial stability, which reduces risks and improves the company's ability to meet its obligations. Strengthening the financial stability and sustainable development of an insurance company is possible through an effective crisis management system focused on identifying, assessing, and minimizing risks. The adaptation of insurance companies to new conditions, particularly during wartime and economic instability, is a key factor for their resilience and profitability. It is concluded that achieving this requires the implementation of strategies to optimize costs, develop new insurance products, use innovative technologies, and reduce operational expenses. Effective risk management, strategic partnerships, and the management of financial reserves and liquidity allow companies to maintain stability and competitiveness in the market.

Ключові слова: Страхова компанія, прибутковість, страхові послуги, управління ризиками, страховий ринок, воєнний конфлікт, стратегія розвитку.

Key words: Insurance company, profitability, insurance services, risk management, insurance market, military conflict, development strategy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Страхові компанії України в умовах воєнного конфлікту стикаються з безпрецедентними викликами. Війна створює нові, часто непередбачувані ризики, які прямо впливають на фінансову стабільність страховиків. Основними проблемами є зростання кількості страхових випадків, підвищення витрат на виплату відшкодувань, зміни в структурі попиту на страхові послуги, а також обмеження доступу до деяких клієнтських сегментів через небезпеку в зоні конфлікту. Додатково до цього, підвищується рівень невизначеності, яка суттєво ускладнює процес планування та прогнозування, а також створює необхідність в оперативній адаптації до швидкозмінних умов. У таких умовах традиційні стратегії управління ризиками та підвищення прибутковості виявляються недостатніми. Виникає потреба у розробці нових підходів та інструментів, які б дозволили страховим компаніям зберігати фінансову стійкість, адаптувати свою діяльність до вимог сьогодення та підвищувати прибутковість навіть в умовах воєнних ризиків.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Науковці проводили дослідження, які стосувася факторів впливу на прибутковість страхових компаній, а також практик адаптації до кризових умов. Зокрема, ними було розглянуто наступні аспекти: прибутковість страхових компаній [5], [8], [14]; вплив кризових ситуацій на прибутковість [1], [3], [10], [13] та впровадження цифрових технологій у страхуванні [7], [9]. Але війна створює абсолютно нові ризики для страхової галузі, включаючи зростання кількості страхових випадків,

зміни в попиті на страхові послуги та обмежений доступ до клієнтів у зонах конфлікту. Постає потреба дослідити, які конкретні фінансові та стратегічні інструменти можуть допомогти страховим компаніям залишатися прибутковими і стійкими в умовах воєнного конфлікту, включаючи взаємодію з державою та міжнародними партнерами.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є визначення факторів, які впливають на прибутковість страхових компаній в умовах сучасної кризи, спричиненої воєнним конфліктом, а також запропонувати практичні рекомендації щодо підвищення прибутковості через адаптацію стратегії ведення бізнесу та впровадження інноваційних підходів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах війни страхові компанії стикаються з новими викликами: зростанням ризиків, невизначеністю щодо майбутнього, зменшенням доходів громадян, що безпосередньо впливає на їхню здатність купувати страхові послуги. Однак, страхування може відігравати значну роль у підтримці фінансової стабільності, забезпечуючи захист для бізнесу та населення. Відтак, пошук шляхів підвищення прибутковості страхових компаній є важливим кроком для забезпечення їхньої життєздатності та спроможності надавати підтримку в умовах нестабільності.

На думку науковців [5], діяльність страхових компаній пов'язана, зі створенням страхових резервів, визначенням собівартості страхових послуг, здійсненням страхової, перестраховальної та інших операцій, що відрізняє їх від інших суб'єктів господарювання і це впли-

ває на процедуру аналізу їх роботи та визначення прибутковості.

Особливістю формування прибутку є те, що між моментом отримання доходів та наданням страхової послуги існує часовий розрив. Іншими словами, спочатку страховик акумулює кошти (створює страховий фонд), які надходять від страхувальника після укладання договору страхування. У разі настання страхового випадку страховик зобов'язується здійснити виплату страхувальнику або іншій особі, зазначеній у договорі [8].

Рівень прибутковості страхового бізнесу змінюється залежно від співвідношення між динамікою доходів та витрат. Зважаючи на особливості роботи страхових компаній, основний вплив на формування доходів здійснюють чисті зароблені страхові премії [14].

Отже, прибуток страхової компанії — це різниця між її доходами та витратами за певний період. Іншими словами, це фінансовий результат діяльності компанії після того, як вона виплатила страхові відшкодування, покрила свої операційні витрати та інші зобов'язання. Прибуток є ключовим показником фінансового здоров'я страхової компанії і демонструє її здатність забезпечувати свої зобов'язання, розвиватися і виконувати функції захисту клієнтів.

Прибутковість страхової компанії залежить від низки взаємопов'язаних факторів, як внутрішніх, так і зовнішніх. Одним з основних джерел доходу є збори від страхових премій, які залежать від ефективної маркетингової стратегії, конкурентоспроможності продуктів та цінової політики компанії. Важливим є також управління страховими ризиками, включаючи андеррайтинг, перестрахування та зменшення кількості страхових випадків, що дозволяє знизити виплати. Крім того, значний внесок у прибуток можуть вносити інвестиційні доходи, оскільки страхові компанії інвестують зібрані премії в різні фінансові інструменти, що сприяє зростанню капіталу. Водночас, оптимізація операційних витрат, таких як адміністративні та технологічні витрати, є важливою для підвищення ефективності бізнесу. Фінансову стабільність забезпечують правильно сформовані резерви, які дозволяють компанії впоратися з непередбаченими збитками, одночасно не знижуючи прибутковість. Зовнішні фактори, до яких можна віднести законодавчі зміни, регулювання тарифів та економічну ситуацію, включаючи кризові та воєнні умови, також суттєво впливають на здатність страхової компанії до отримання прибутку. Крім того, зміни в попиті на страхові послуги, демографічні тенденції та рівень конкуренції на ринку страхування вимагають від компаній постійної адаптації своїх продуктів і стратегій до потреб споживачів та вимог ринку.

Функціонування страхової компанії під час війни робить її прибутковість більш уразливою та залежною від нових, непередбачуваних факторів. Війна значно змінює ринок страхових послуг, адже компанії стикаються з високим рівнем невизначеності та новими ризиками, що потребують адаптації існуючих моделей управління ризиками. Підвищення кількості страхових випадків, таких як пошкодження або знищення майна, травми чи смерть, спричиняє збільшення виплат за страховими полісами, що, в свою чергу, може знизити фінансову стабільність компанії. Збільшення кількості стра-

хових претензій при одночасному скороченні кількості клієнтів через зниження платоспроможності населення або еміграцію створює значний тиск на прибутковість. Інвестиційні доходи також стають менш стабільними через нестабільність фінансових ринків, зміни валютних курсів та загальну економічну кризу. Однак, у таких умовах компанії змушені коригувати свою стратегію, знижуючи страхові премії або пропонуючи нові продукти, наприклад страхування від воєнних ризиків, яке відповідає специфічним потребам часу. Крім того, важливим аспектом є створення додаткових резервів для покриття можливих масових виплат і забезпечення достатньої ліквідності. Водночас страхова компанія повинна ретельно управляти витратами, оптимізуючи операційні процеси та використовуючи технології для підвищення ефективності і зниження витрат в умовах обмежених ресурсів. Війна сприяє зміні поведінки споживачів, що вимагає від страховиків гнучкості в адаптації до нових потреб, зокрема щодо страхування життя, майна та бізнесу в зонах ризику. Таким чином, війна радикально змінює всі аспекти функціонування страхової компанії, ставлячи перед нею завдання зберегти прибутковість, зберігаючи при цьому здатність виконувати свої зобов'язання перед клієнтами.

Головна ціль управління прибутком страхової компанії полягає в досягненні максимального розміру прибутку при забезпеченні фінансової стабільності, надійності та платоспроможності компанії, а також наданні клієнтам-страхувальникам належного рівня страхового захисту [5].

Відновившись після пандемії COVID-19, страховий ринок України зіштовхнувся з новим викликом — початком вторгнення РФ на територію України. Страхові компанії зіткнулися з численними труднощами, серед яких на перших етапах впровадження воєнного стану в країні стали переміщення персоналу, організація віддаленої роботи, припинення договорів або відтермінування платежів. Зниження обсягів страхових премій, руйнування нерухомості, складнощі з виїздом на місця страхових подій, особливо в районах активних бойових дій, негативно позначилися на страховому ринку в цілому. Однак досвід роботи під час пандемії допоміг швидко перейти на онлайн-формат, а рекомендації НБУ щодо спрощення процедур врегулювання страхових випадків дозволили налагодити роботу та продовжувати діяльність навіть у надзвичайно складних умовах [4].

Аналіз страхового ринку України показав, що кількість страхових компаній стрімко знижується [6]. Так з 281 компанії в 2018 р. станом на 1 липня 2024 р. залишилось лише 90. В свою чергу, активи страховиків, тобто ресурси, що належать страховій компанії та використовуються для виконання зобов'язань перед клієнтами, а також для забезпечення фінансової стабільності та розвитку компанії, знижуються і станом на 1 липня 2024 р становлять 67581 млн грн (зниження становить 9,2%) (рис. 1). Загальна сума активів страхової компанії відображає її здатність виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та забезпечує фінансову стійкість і розвиток бізнесу. У II кварталі 2024 р. структура активів страховиків життя майже не змінилася — понад 90% їх активів складали високоліквідні складові,

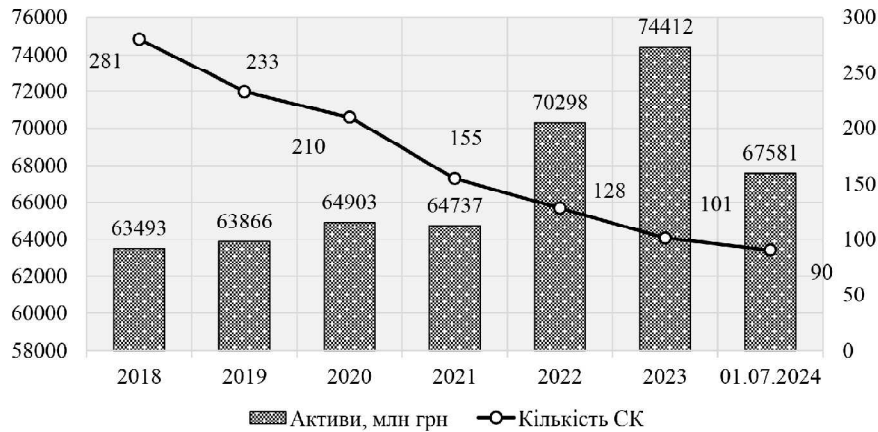

Рис. 1. Зміна активів і кількості страхових компаній в 2018 — 2024* рр.

*2024 р станом на 01.07.

Джерело: сформовано автрами за [6]

зокрема кошти на поточних рахунках у банках, облігації та депозити. Активи страховиків ризикових демонструють більшу диверсифікацію: окрім згаданих високоліквідних складових, частка яких зросла на 4% (за квартал до 60%), ще 1/4 активів становили кошти в фондах МТСБУ та вимоги до перестрахування, що відображаються як технічні резерви за договорами вихідного перестрахування [6].

Зменшення кількості страхових компаній, супроводжуване зростанням активів тих, що залишаються на ринку, свідчить про адаптацію галузі до кризових умов і посилення стійкості основних гравців. Компанії, які продовжують функціонувати, змогли знайти способи управління підвищеними ризиками та зберегти фінансову стабільність завдяки адаптаційним механізмам і значним резервам. У той же час, менш стійкі учасники залишають ринок через фінансові виклики, а ті компанії, що мають достатньо ресурсів, збільшують свої активи через перерозподіл ринкової частки, що може бути наслідком злиття або поглинання менш ефективних компаній. Підвищений попит на спеціалізовані види страхування, такі як страхування життя, здоров'я чи майна від

воєнних ризиків, стимулює зростання активів страхових компаній, що залишилися на ринку.

Розглянемо отриманий нерозподілений прибуток страховими компаніями за 2018—2023 рр. та 6 міс. 2024 р. (табл. 1). Цей прибуток не розподіляється між власниками або учасниками компанії і залишається на її балансі. Він може бути використаний для розвитку бізнесу, формування резервів або інвестування в інші активи. Зазвичай, нерозподілений прибуток накопичується з року в рік, формуючи додатковий капітал компанії. Такий підхід дозволяє страховій компанії покращити свою фінансову стійкість, оскільки більший обсяг власного капіталу підвищує здатність виконувати страхові зобов'язання та знижує ризики для застрахованих осіб.

На протязі шести років лідерами по розміру нерозподіленого прибутку залишаються компанії ARX, УНІКА та ІНГО, темп приросту перелічених компаній в 2023 р. порівняно з 2022 р. становить 30,8%, 34,7% та 43,1% відповідно. Цікава ситуація з компанією КНЯЖА, яка за підсумками 2023 р. ввійшла до ТОП-10 страхових компаній за розміром нерозподіленого прибутку: до 2023 р. він був від'ємним і лише в 2023 р. стрімко зріс.

Таблиця 1. Нерозподілений прибуток страхових компаній за рейтингом ТОП-10 в 2023 р. та порівняння з 2018—2022 рр., млн грн

Страхові компанії	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Темп приросту 2023/2022
ARX (до 2019 р. АХА Страхування)	108,4	205,4	605,1	774,8	1290,3	1687,4	30,78
УНІКА	242,2	326,8	577,4	699,5	1072,3	1444,7	34,73
ІНГО	207,6	202,2	243,1	297,8	450,2	644,1	43,07
ТАС СГ	288,8	378,8	454,4	394,3	553,6	581,1	4,97
UNIVERSALNA	-150,3	-142,2	154,3	198,1	373,2	554,3	48,53
КОЛОННЕЙД УКРАЇНА	93,0	100,3	154,8	181,0	306,7	436,9	42,45
АРСЕНАЛІ СТРАХУВАННЯ	111,4	133,6	53,3	85,0	259,9	290,5	11,77
КНЯЖА	-446,5	-454,2	-371,9	-349,4	-292,0	239,9	-182,16
ЕКСПРЕС СТРАХУВАННЯ	41,7	47,1	84,0	68,4	175,8	196,6	11,83
ЄВРОПЕЙСЬКЕ ТУРИСТИЧНЕ СТРАХУВАННЯ	44,0	89,6	68,7	141,9	153,9	133,5	-13,26

Джерело: сформовано автрами за [11].

На нашу думку, якщо протягом тривалого часу страхова компанія мала від'ємний нерозподілений прибуток, а в останній рік цей показник раптово зріс до значного позитивного рівня, і особливо якщо різке зростання сталося під час війни, це може бути наслідком кількох факторів, характерних для кризових умов: підвищення страхових тарифів; відмова від покриття військових ризиків; зменшення витрат на операційну діяльність; державні субсидії або допомога; перегляд резервів та зобов'язань. Однак, у такій ситуації слід бути обережними з висновками: короточасний приріст нерозподіленого прибутку в умовах війни не завжди означає покращення фінансового стану компанії. Це може бути тимчасовим результатом зовнішніх обставин, і, як тільки війна закінчиться, компанія може знову стикнутися з викликами, особливо якщо зросте кількість претензій за страховими випадками або відновиться нормальний попит на страхові послуги. Тому важливо ретельно оцінити основні показники діяльності компанії, щоб зрозуміти, чи є це зростання стійким і чи підтримує компанія достатній рівень капіталу для покриття ризиків у довгостроковій перспективі.

Зміцнення фінансової стабільності і забезпечення сталого розвитку страхової компанії на тривалу перспективу забезпечується за допомогою системи антикризового управління, головною метою якої є визначення, оцінка, зниження та/або усунення впливу ризиків зовнішнього та внутрішнього середовища на функціонування страховика [1]. Однією з основних причин криз у страховій галузі є недостатнє або неефективне управління ризиками [10].

Управління ризиками є важливим аспектом діяльності страхової компанії, особливо в умовах війни, коли кількість і інтенсивність ризиків значно зростають. У таких умовах компанія повинна ідентифікувати та оцінити всі можливі ризики, що включають не лише традиційні загрози, але й нові фактори, такі як бойові дії, кіберзагрози та економічна нестабільність. Перестрахування стає важливим інструментом для зниження ризиків, дозволяючи передавати частину своїх зобов'язань іншим страховикам, а диверсифікація страхових портфелів допомагає зменшити залежність від окремих видів страхування. Водночас компанія повинна створювати резерви для покриття можливих великих виплат, що забезпечить її фінансову стійкість в умовах непередбачуваних збитків. Використання новітніх технологій, аналітики великих даних та моделювання сценаріїв допомагає точно прогнозувати ризики і оптимізувати тарифи, знижуючи витрати і збільшуючи прибутковість. У цей період також важливо розробляти нові страхові продукти, такі як страхування від воєнних ризиків або кіберстрахування, що відповідають специфічним потребам часу, і адаптувати існуючі політики для покриття нових загроз. Крім того, страхування працівників компанії від травм і втрати здоров'я, а також надання їм підтримки в разі необхідності, є важливим для збереження робочої сили та зниження ризиків. Використання технологічних рішень, до яких можна віднести автоматизацію процесів і цифрові платформи, дозволяє знижувати операційні витрати і підвищувати ефективність, що є необхідним для підтримки стабільності та прибутковості компанії в умовах війни.

Стратегії антикризового управління активно впроваджуються учасниками страхового ринку. Більшість страхових компаній вжили заходів для захисту майна, життя та здоров'я своїх працівників, а також забезпечення належних виплат. Наразі страховики зосереджені на пошуку шляхів мінімізації збитків, створенні нових страхових продуктів та послуг, що відповідають умовам війни, а також на удосконаленні процесу виплат [3].

Адаптація українських страхових компаній до нових умов, зокрема в умовах економічної нестабільності та воєнного конфлікту, є важливим завданням для забезпечення їх прибутковості та стійкості. Для цього компанії повинні впроваджувати стратегії, які дозволяють знизити ризики, оптимізувати витрати та адаптувати страхові продукти до змінюваних умов. До ключових пропозицій для страхових компаній можна віднести:

1) Розробка нових страхових продуктів, орієнтованих на воєнний час. Ураховуючи особливості воєнної ситуації, страхові компанії можуть розробити нові продукти, що покривають ризики, пов'язані з війною: страхування від військових ризиків, відновлення майна після руйнувань, страхування підприємств, які працюють в умовах збройного конфлікту, або розширення існуючих політик для покриття нових загроз. Такі продукти дозволяють компаніям залучати нових клієнтів, які потребують захисту від специфічних загроз.

2) Використання інноваційних технологій для підвищення ефективності. Впровадження цифрових платформ, мобільних додатків і чат-ботів допомагає компаніям значно покращити взаємодію з клієнтами, надаючи можливість оформлення полісів, подачі заявок на відшкодування та отримання консультацій без необхідності відвідувати офіс. Інвестиції в аналітику великих даних і штучний інтелект дозволяють персоналізувати пропозиції, оптимізувати тарифікацію та передбачати потреби клієнтів.

3) Оптимізація процесів і зниження операційних витрат. Для підвищення прибутковості важливо знижувати операційні витрати, які можуть бути значними в умовах економічної кризи. Це включає автоматизацію внутрішніх процесів, зменшення витрат на адміністрування, впровадження систем для автоматичного розрахунку премій та обробки заявок, а також ефективне управління людським капіталом.

4) Управління ризиками через перестрахування та диверсифікацію. Для зменшення впливу великих виплат у випадку масштабних страхових випадків, компанії можуть активно використовувати перестрахування. Крім того, диверсифікація страхових портфелів, зокрема в частині розвитку нових продуктів і географічних ринків, дозволить зменшити залежність від окремих видів страхування та забезпечити більшу фінансову стабільність.

5) Адаптація до змін на ринку та регулюванні. Страхові компанії повинні постійно стежити за змінами в законодавчій та регуляторній сфері, щоб адаптувати свої стратегії та продукти до нових вимог. Особливо це важливо в умовах воєнного часу, коли можуть бути внесені зміни в правила ліцензування, оподаткування чи тарифи.

6) Посилення комунікації з клієнтами та підтримка довіри. Страхові компанії повинні активно взаємодіяти зі своїми клієнтами, надаючи не тільки стан-

дартні послуги, але й консультації щодо захисту активів в умовах воєнного конфлікту, а також оперативно інформувати про зміни в політиках і послугах. В умовах нестабільності важливо зберігати довіру клієнтів, тому прозорість і чесність у комунікації стають ключовими.

7) Розширення партнерств та колаборацій. В умовах кризи важливо укласти партнерства з іншими компаніями, що дозволяє знижувати витрати, покращувати обслуговування клієнтів та мати доступ до нових ринків. Це може бути співпраця з банками для надання комбінованих фінансових послуг або з іншими страховиками для перестрахування ризиків.

8) Створення фінансових резервів та управління ліквідністю. Оскільки ймовірність виникнення великих страхових виплат значно зростає в умовах війни, компанії повинні ретельно формувати резерви для покриття майбутніх зобов'язань і забезпечувати належну ліквідність для своєчасних виплат. Це дозволить уникнути фінансових труднощів та зберегти репутацію на ринку.

9) Розвиток корпоративної соціальної відповідальності (CSR). В умовах війни важливо підтримувати клієнтів і громаду через реалізацію соціальних ініціатив, що допоможуть зберегти лояльність споживачів та створити позитивний імідж компанії. Страхові компанії можуть розробити програми підтримки постраждалих від війни, пропонуючи спеціальні умови страхування для ветеранів, біженців чи людей, які втратили майно.

Для зниження витрат і підвищення операційної ефективності страхових компаній важливими є стратегії автоматизації та цифровізації процесів, що дозволяє зменшити витрати на персонал і підвищити точність обробки даних. Впровадження аналітики великих даних сприяє оптимізації ціноутворення та покращенню управління ризиками, а стратегічне перестрахування допомагає знизити фінансові зобов'язання в умовах великих ризиків [7; 9]. Крім того, оптимізація використання кадрових і фінансових ресурсів, а також аутсорсинг певних функцій дозволяють зменшити адміністративні витрати, не знижуючи якості обслуговування. Зниження витрат також досягається через удосконалення процесів управління претензіями, застосування технологій для виявлення шахрайства, а також оптимізацію маркетингових витрат через ефективне використання цифрових каналів продажу. Інвестування в навчання персоналу та розвиток кваліфікації співробітників, а також фокус на утриманні клієнтів, дозволяє значно знизити витрати на залучення нових клієнтів, підвищуючи при цьому рівень лояльності та прибутковості компанії. Використання таких стратегій дає змогу підвищити ефективність операцій та забезпечити стабільне фінансове зростання навіть в умовах економічної нестабільності або кризових ситуацій.

Загалом, адаптація до нових умов вимагає від страхових компаній гнучкості, швидкості реагування та стратегічного підходу до розвитку. Впровадження інновацій, зниження витрат і оптимізація процесів дозволить страховим компаніям підвищити свою прибутковість, навіть в умовах кризи, та зберегти конкурентоспроможність на ринку.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, підвищення прибутковості страхової компанії в сучасних умовах вимагає комплексного підходу, що включає впровадження інноваційних технологій, ефективне управління ризиками, оптимізацію витрат та адаптацію до змінюваного ринкового середовища. Використання автоматизації та цифровізації дозволяє значно знизити операційні витрати, підвищити швидкість і точність обробки даних, а також покращити обслуговування клієнтів. Аналіз великих даних і застосування передових інструментів прогнозування ризиків дають змогу знижувати фінансові зобов'язання та коригувати страхові тарифи для забезпечення конкурентоспроможності. Зміцнення внутрішньої структури через аутсорсинг, оптимізацію ресурсів та інвестиції в навчання персоналу дозволяє знизити витрати, зберігаючи високу якість послуг. Крім того, розширення портфеля продуктів і надання персоналізованих послуг сприяє залученню нових клієнтів і покращенню утримання існуючих. Враховуючи постійні виклики, такі як економічна нестабільність, природні катастрофи або геополітичні конфлікти, стратегічна адаптація до нових умов та розвиток ефективних моделей управління ризиками є критично важливими для забезпечення сталого прибутку та стабільності компанії в довгостроковій перспективі.

Література:

1. Дядюра К. В., Янковський В. А. Антикризове управління страховими компаніями: сутнісний складник та сучасний стан страхового ринку України. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2021. № 2 (29). С. 120—126. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.29-18>
2. Качула С.В., Лисяк Л.В., Ляшевський Я. О. Аналіз формування доходу і розподілу прибутку страхових компаній (на прикладі акціонерної компанії "Страхова група "ТАС"). Агросвіт. 2021. № 1—2. С. 12—19. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306&6792.2021.1-2.12>
3. Лашик І., Митровці М. Антикризове управління страховими компаніями. Галицький економічний вісник. 2023. № 2 (81). С. 83—88. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.083
4. Марина А., Пеценко М. Страховий ринок України в умовах війни. Цифрова економіка та економічна безпека. 2023. № 5 (05). С. 44—51. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.5-7>
5. Мельничук І.І., Надієвець Л.М., Заболотний Д.А. Прибутковість страховика: оцінка та управління в сучасних умовах. Трансформаційна економіка. 2023. № 5. С. 90—93. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-5-16>
6. Наглядова статистика. Показники діяльності страхових компаній. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 1.11.2024).
7. Панченко О., Садчикова І. Вплив цифрових технологій на розвиток страхового бізнесу. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2023. № 4 (36). С. 291—301. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4\(36\)-291-301](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4(36)-291-301)

8. Покорчак С.А., Смірнова Т.О. Тенденції і фактори формування та використання доходів страхової компанії. Ефективність державного управління. 2022. Вип 1/2(70/71). С. 80—85. DOI: <https://doi.org/10.36930/507011>

9. Попова Л. В. Сучасні тенденції розвитку цифрових технологій у страхуванні. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2022. № 5. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-5-08-02/2022-5-08-02>. (дата звернення: 1.11.2024) DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-5-08-02>

10. Расшивалов Д.П., Підвисоцький Я.В., Східницька Г.В. Управлінські стратегії забезпечення фінансової стійкості страхових компаній під час кризових ситуацій. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2024. № 1 (44). С. 94—101. DOI: <https://doi.org/10.31673/2415-8089-2024.010014>

11. Рейтинг страхових компаній України: Forinsurer 2024. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife> (дата звернення 02.11.2024).

12. Страхування: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. Київ: Знання, 2008. 1019 с.

13. Супрун А. А. Система раннього попередження фінансової кризи в страхових компаніях. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2011. Вип. 7 (1). С. 130—137.

14. Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В., Зоря С.П. Напрями аналізу прибутковості діяльності страхової компанії. Інфраструктура ринку. 2024. Вип. 76. С. 81—85. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct76-13>

15. Чуницька І. І., Богріновцева Л. М. Особливості діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України в умовах воєнного стану. Інфраструктура ринку. 2023. ВІП. 71. С. 251—258. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/71_2023/46.pdf (дата звернення: 25.10.2024).

References:

1. Diadiura, K. and Yankovskyi, V. (2021), "Anti-crisis management of insurance companies: essential component and current state of the insurance market of Ukraine", *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, vol. 2 (29), pp. 120—126.

2. Kachula, S.V., Lysiak, L. V. and Liashevskiy, Ya.O. (2021), "Analysis of income formation and profit distribution of insurance companies (on the example of joint stock company "Insurance group "TAS"", *Ahrosvit*, vol. 1—2, pp. 12—19.

3. Lashchyk, I. and Mytrovtsi, M. (2023), "Anti-crisis management of insurance companies", *Halyts'kyj ekonomichnyj visnyk*, vol. 2 (81), pp. 83—88.

4. Maryna, A. and Petsenko, M. (2023), "Ukrainian insurance market during the war", *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, vol. 5 (05). pp. 44—51.

5. Melnychuk, I., Nadiievets, L. and Zabolotnyi, D. (2023), "Profitability of the insurer: assessment and management in modern conditions", *Transformatsijna ekonomika*, vol. 5, pp. 90—93.

6. NBU (2024), "Supervisory statistics. Performance indicators of insurance companies", [Online], available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#6> (Accessed 1 Nov 2024).

7. Panchenko, O. and Sadchykova, I. (2023), "The influence of digital technologies on the development of the insurance business", *Problemy i perspektivy ekonomiky ta upravlinnia*, vol. 4 (36), pp. 291—301.

8. Pokorchak, S. A., and Smirnova, T. O. (2022), "Trends and factors of insurance company formation and use of income", *Efektivnist' derzhavnoho upravlinnia*, vol. 1/2(70/71), pp. 80—85.

9. Popova, L. (2022), "Modern trends in the development of digital technologies in insurance", *Problemy suchasnykh transformatsij*. Serii: ekonomika ta upravlinnia, vol. 5, [Online], available at: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-5-08-02/2022-5-08-02> (Accessed 1 Nov 2024).

10. Rasshyvalov, D. P., Pidvysotskyi, Y. V. and Skhidnytska, H. V. (2024), "Financial management strategies to ensure stability of insurance companies amid crisis situations", *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*, vol. 1 (44), pp. 94—101.

11. Forinsurer (2024), "Rating of insurance companies of Ukraine", [Online], available at: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife> (Accessed 2 Nov 2024).

12. Bazilevich, V. D (2008), *Strakhuvannia [Insurance]*, Kyiv: Znannia, Ukraine.

13. Suprun, A. A. (2011), "System of early warning of financial crisis in insurance companies", *Aktual'ni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, vol. 7 (1), pp. 130—137.

14. Tiutiunyk, Yu., Tiutiunyk, S. and Zoria, S. (2024), "Directions of analysis of the profitability of insurance company activities", *Infrastruktura rynku*, vol. 76, pp. 81—85.

15. Chunytska I.I. and Bohrinovtseva L. M. (2023), "Peculiarities of the activity of insurance companies on the financial market of Ukraine in the conditions of martial law", *Infrastruktura rynku*, vol. 71, pp. 251—258, [Online], available at: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/71_2023/46.pdf (Accessed 25 Oct 2024).

Стаття надійшла до редакції 09.11.2024 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

 viber: +38 050 3820663